De puyn-hoopen rondom Antwerpen of bespiegeling op het voorledene

J.F. Willems

bron
J.F. Willems, *De puyn-hoopen rondom Antwerpen of bespiegeling op het voorledene*. J.-S. Schoesetters, Antwerpen z.j. [1814]

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/will028puyn01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

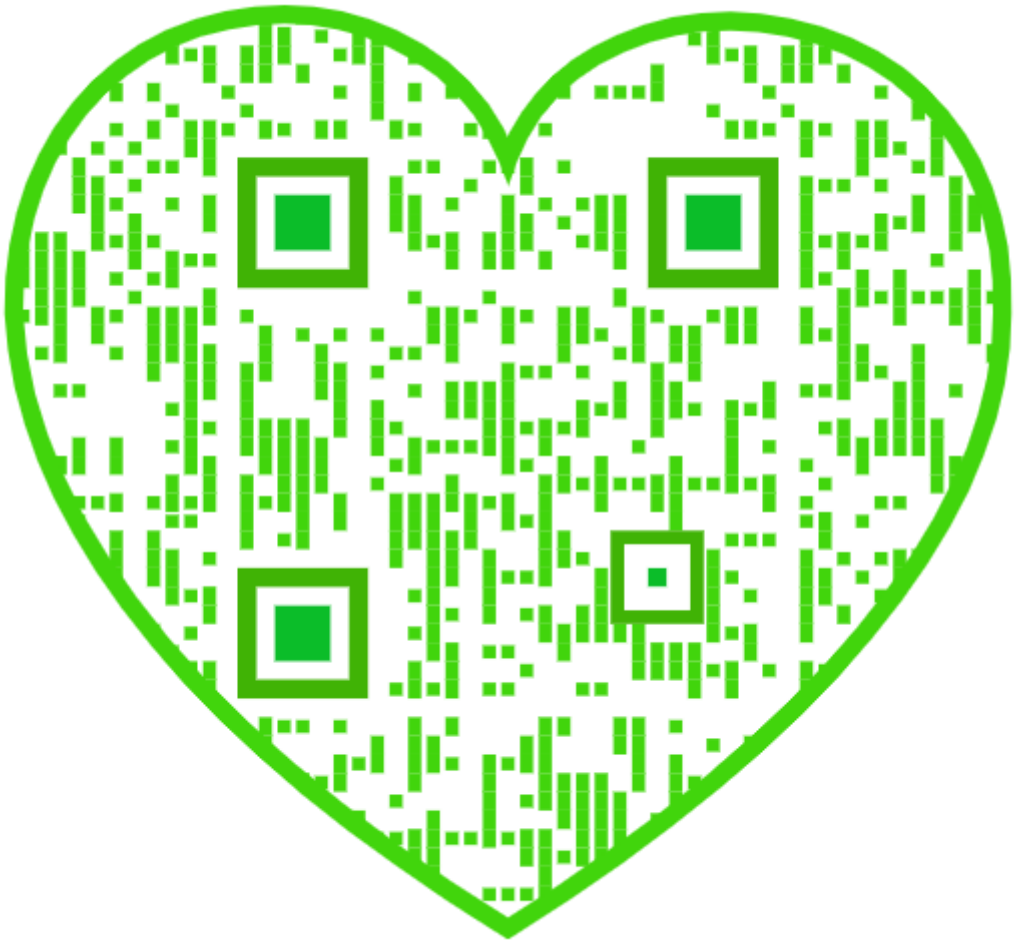

De puyn-hoopen *rondom Antwerpen of bespiegeling op het voórledene.*

'T verwoest Europa krygt zyn' ouden luyster weder;
Den langgewenschten Vrêe daelt op het aerdryk neder;
Een stille kalmte volgt op d' ysselykste orkaen;
Een' Dageraed van heyl breékt voór de toekomst aen. -
De valsche Staetkunde is, aen ketenen geklonken,
In 't middelandsche zout Europa's oog ontzonken; -*
Den *Minotaurus*** word van Menschen-aes beroofd;
God heéft den fellen brand des aerdbols uytgedoofd -

* Deéze twee Veêrzen duyden den afstand aen, welken NAPOLÉON gedaen heéft van den franschen Troon en zyne verwydering naer het Eyland ELBA, gelegen in de Middelandsche Zee.

** Een monster half Stier en half Mensch, uyt de vermenging van PASIPHAÉ en eenen Stier voordgesproóten. 'Er moest volgens een VASTGESTELDE WET, doór de Atheners, een zeker getal Jongelingen en Dogters, aen het zelve ten prooy gegeéven worden; -- APOLLODORUS wilt (Lib. 3 p. 253) dat dit ALLE JAEREN, DIODORUS (Lib 4 p. 263) alle ZEVEN en PLUTARCHUS (in Thes T.1. p 6) alle NEGEN jaeren gebeurde. Wat'er ook van geweèst zy, wie zou zeggen dat dit zelve monster, doór ROBESPIERRE Requisitie en doór BONAPARTE Conscriptie bygenaemd, - op het eynde der achttiende eeuw weér is verreézen . . . .?

Verwoesting, moord, geweld, tirannen - zyn verdweénen,
Hoóp, Menschen-liefde en Vrêe in hunne plaets verscheénen:
En d'ed'le Poëzy, heéft, sints zoo lang gestremd,
Haer' oude Cyther weêr voór 't Vaderland gestemd.

Myn oog voelt zig een' traen van dankbaerheyd ontspringen
Wyl ik voór d'eerste mael, als Belg, een Lied ga zingen.
Helaes! - onkundig van myn' eyge waerdigheyd,
Ontfing ik 't levens-licht,* in d'akeligen tyd,
Toen 't Jacobienendom de Menschlykheyd verdrukte
En Neêrland onder 't jok van fransche vryheyd bukte.
Doch nu 'k als Belg herleêf, in deéz' gezegend' uer, -
Zing ik myn vrydom. . . . . op een' neêrgestorten muer.

Ja, hier gezeten, waer slegts puynen my omringen,
Ontweéken aen 't gewoel der wuste Stedelingen, -
Wil ik, daer 't avond word, met een' bespieg'lend' oog,
In 't droevig aenzien van dit oórlogs-puyn-vertoog, -
Onz' doórgestaene ellende en voórig lot, beschouwen.

Hoe droevig is 't verschiet dier afgebroke Bouwen!

* In het jaer 1793.

Hoe schildert hier den kryg zyn' alverwoesting af!
De stilte heerscht 'er van verlaetenheyd - van 't graf. . . . .
Deéz' gantschen omtrek van opëengevalle steenen
Schynt om 't voórleden leet, met my, vol smert, te weenen.
De plaets waer op ik zit, nu een Tooneel van druk,
Was mog'lyk een Tooneel van huysselyk geluk
En leévens-zaligheyd, nog weynig tyds geleéden!
Wie weét of reyne Deugd, gebannen uyt onz' Steden,
Niet haer' verblyfplaets nam by 't vreédzaem huysgezin
'T geén hier zyn' dagen sleét in onderlinge min?
Wie kan het aental der *Familie*-vaders weéten,
Die, sedert eeuwen reeds, aen gindschen haerd gezeéten,
Hunn' kouden ouderdom verwarmden by het vuer, -
In stille afwagting van hunn' laeste levens-uer?..... -
Wat is zy nu, helaes! - die woon van Deugd en Vreden?
Een treurig schrik-beéld van des oórlogs yslykheden,
Waer is den warmen haerd, het nedrig Boeren-huys,
En Landmans Zalighêen? . . . - begraven onder 't gruys.
Des vreeden krygsmans vuyst, heéft, zonder mededoogen,
Den schoonen oord misvormd in treurige vertoogen. . . . . .

Hoogmoedig Vrankryk ach! wat hebt gy, doór uw magt,
De vryë Belgen niet al onheyl toegebragt!
Wat brouwde uw' heerschzugt aen Europa niet al rampen!
Met wat ellende moest, om u, het menschdom kampen,
Sints heel de wereld bloed doór uw' omwenteling! -
Myn vredeminnend hert yst op d' errinnering.

Eerst zag het Vaderland, voór meer dan twintig jaeren,
Doór 't broekenlooze heir van uw' Marseillenaeren
En Jacobienen, noch bevlekt met Konings-bloed, -
Zyn vryë Rechten vreed vertreéden met den voet.
Ons voórig Staets-geluk was op hunn' komst' verdweénen,
En d'heylzon had voór 't laest in Nederland gescheénen. . . .
Den Kerkdienst wierd gestaekt. De Reden, een' godin,
Nam 't Heylig Altaer en de plaets der Godheyd in.
De Priesters sneuvelden; hunn' leering wierd verbasterd,
De Jeugd bedorven en het Heyl-geloof gelasterd.
Den Belg bleéf langer niet die vryheyd-waerdste telg:
Men nam hem alles af tot zelfs den naem van Belg.
Welhaest moest hy, genoopt, zich in de wapens zetten;
Onnoozel' volk'ren gaen beplund'ren, slachten, pletten,

En 't duerbaer Menschen-bloed doen vlieten in 't gevecht,
Op dat men 't gansch heelal aen Vrankryks noodlot hechtt'.
Doch streéd hy dapper, schoon vervreémd van zoo veél snoodheyd,
En toonde op 't oórlogs-veld zyn oude Belgen-grootheyd!
Den Nieper* is nog rood van zyn vergoóten bloed,
Nog tuygen Tyber, Elbe en Donau van zyn' moed -
De plaets waer Moskow stond en Herkules pilaeren! . . . .**
Zal ik het Treur-tafreel der laestverscheéne jaeren
En al de gruweldaên gepleégd in deézen tyd,
Hier gaen verhaelen? -
Neén. Van zoo veél yslykheyd
Zingt myne zangster niet - zy kan 'er slegts om weenen,
En. . . . doch wie stoort myn rust in 't midden van de steenen?
Wie zet zyn schreéden naer de plaets waer ik my vind? . . . .
Het schynt een' Landman, dien, verzelschapt van een kind,
By d' avond-scheém'ring in de puynen iets wil zoeken.
Hy nadert . . . 'k berg me in een' van gindse duyster' hoeken. . . .
Nu staet hy, wyst op 't puyn, wilt spreéken - kan het niet;
Terwyl den Jongeling, hem traenen storten ziet,

* Eenen stroom in Rusland.
** Hercules pilaeren of den Landhoek van Gibraltar.

En naer de reden vraegt van zoo veél boezem-smerte.
Den Vader drukt zyn kroost aen 't angstigzwoegend herte
En: - ‘Eenig overschot van myn voórleden heyl!
(Dus spreékt hy, wyl hy zig op een' verbroken styl
Te nêer zet.) ‘ô myn Zoón! treéd deéze puynen nader!
Zy strekten eens ten woon aen uw' rampspoedig' Vader;
Zy waeren eens uw' wieg en die van uw geslagt.
Hier heéft uw' Moeder noch haer' dagen doórgebragt:
Hier stierfze in mynen arm en dien van uwen Broeder. . . .
ô hoe gelukkig was het lot dier goede Moeder!
Zy zag ons onheyl niet, de puynen van dit huys,
Nog moest, als wy, beroofd van wooning, op dit gruys
Ons onverdraeglyk wee gaen klaegen aen de mueren. . . . .
Wat rampen deéd men my, sints haere dood, verdueren! -
Nog nauws lag zy, helaes! - in 't stil en rustig graf,
Of zie! de dwinglandy neémtme ook uw' Broeder af,
En doet, voór haer belang, hem naer het Noórden streéven;
Daer word hy zwaer gewond, - bevriest, - en laet 'er 't leven. . . .
ô God! nog was 't niet al. Hoe zeer myn Vader-hert,
Op 't hooren van die Maer' bezweék doór pyn en smert,

Nog meerder weedom komt dit Vader-hert doórbooren,
Nu ik myn gade zie in haere graf-rust stooren*
En hier, met u, myn' Zoón! - beroofd van haef en huys,
Van elk verlaeten, moet gaen doólen om dit gruys!! . . . . .'

Dit zegt hy en begint weêr bitterlyk te weenen.

Intusschen heéft den nacht hem, by deéz' hoopen steenen
Aen myn gezigt ontrukt, en duysternis verspreyd
Op 't akelig Tooneel van zoo veél yslykheyd.
Hoe word myn hert beklemd doór teder mededoogen!
Het wee diens Vaders perst de traenen uyt myne oogen,
En, zugtende om het lot van zulk een' sterveling,
Verlaet ik deéze plaets en myn' bespiegeling. . . .
. . . . . .

O God! genadig God! zie op onz' puynen neder!
Geéf aen den Landman zyn' verloóren heylstaet weder!

* Dit ziet op de omverwerpingen en verwoestingen welke om en op de Begraefplaets genaemd STUYVENBERG buyten deéze Stad hebben plaets gehad.

Breng deéz' verwoesten oord tot zynen ouden stand,
En, heel de wonden van myn duerbaer Vaderland![*]

E Y N D E .

* Eenige kwalykdenkende persoonen willen my, zoo het schynt, ten last leggen, en zouden het my misschien wel geêrne tot een schandvlek aenvryven, dat ik in't jaer 1812 zoo streelend, den lof van NAPOLEON opzong, doór het Dichtje waer mede het my gelukt is den eersten Eerprys in het groot Concours der Fonteinisten te Gend, wech-te-draegen. Alhoewel ik aen niemand ter wereld over myne gevoelens rekening behoeve te geéven, en, verders, dit tegenwoórdig Stukje my eene genoegzaeme beantwoórding, op hunne voórwendsels, toeschyne; - dunkt het my nogtans hier niet ten onpas kunnen bygevoegd, en den leézeren in aenmerking gegeéven te worden: dat men een groot onderscheyd behoore te maeken, tusschen een Werkje uyt eyge beweéging voordgesproóten, en een waervan het ONTWERP by PROGRAMMA is voórgeschreéven zoo als myne HYMNE ter dier tyde, was.